Anul al 61-lea
8 Pagini

EXEMPLARUL 10 LEI
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.864/939

Nr. 227 Vineri 18 August 1944
8 Pagini

UNIVERSUL

ABONAMENTE
UNIVERSUL
PROVINCIA
Lei 700 pe 3 luni
Lei 1300 pe 6 luni
Lei 2500 pe 12 luni
CAPITALA
Lei 800 3 luni
Lei 1500 6 luni
Lei 2800 12 luni
AUTORITĂŢI
Lei 3500 pe an

ABONAMENTE
U. LITERAR
6 luni 450 lei
12 luni 800 lei
U. COPIILOR 6 L. 480
lei-12 L. 900, RADIO U.
6 L. 600 lei - 12 L. 1000.
Z. ŞTIINŢELOR 6 L. 600-12
L. 1000 lei, VESELIA 6 L.
450-12 L. 800 lei
TR SUFLET 6 L.
320-12 L. 600 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACTIE: 3.30.15

DIRECTOR
ION LUGOSIANU

BIROU

INSCRIERILE ELEVILOR LA LICEE

Este adevărat că, cu toate împrejurările excepţionale prin care trecem, viaţa trebue să-şi urmeze cursul şi este cuminte ca autorităţile să sprijine, să înlesnească şi chiar să controleze continuarea întregului complex de activitate într'un cadru cât mai apropiat de normal. In această privinţă deci, faptul că s'au luat dispoziţii pentru începerea înscrierilor la şcoli este explicabil şi corespunde acestei necesităţi, de a se menţine viaţa cât mai aproape de cursul ei normal şi de a nu se aduce întârzieri inutile.

Dispoziţia ministerului culturii naţionale şi al cultelor prevede că „pentru elevii evacuaţi rămâne la buna dispoziţie a părinţilor de a-i înscrie în orice şcoală, chiar şi în Capitală".

Această dispoziţie este, desigur, bine venită dat fiind că foarte mulţi elevi din diferite regiuni ale ţării sunt evacuaţi departe de locul lor de origine. Greutatea va fi însă pentru familiile evacuate la sate, mai mult sau mai puţin departe de oraşele unde se găsesc licee. Pentru aceste familii cari nici nu ştiu unde şi când se vor putea înapoia, nu este desigur uşor să ia o hotărîre şi să aleagă liceul unde să fie înscrişi elevii respectivi. Aceasta este cu atât mai greu cu cât dispoziţia ministerului culturii naţionale prevede că părinţii sunt rugaţi „să facă declaraţii definitive la direcţiunea şcoalei unde şi-au înscris copiii până la 20 August plătind în acelaş timp şi taxa de înscriere". Tocmai această declaraţie definitivă nu este uşor de făcut în împrejurările excepţionale de astăzi, mai ales că ea este legată de plata anticipată a taxei de înscriere. Este o chestiune care merită să fie examinată cu toată bună-voinţa şi, dacă e nevoe, să se facă toate înlesnirile posibile.

O altă consideraţie este aceea privitor la termenul de 20 August. Mai mulţi cititori ai ziarului nostru ne roagă să arătăm că termenul ar trebui prelungit şi aceasta mai ales pentru familiile evacuate din Bucureşti sau pentru acelea cari vor să-şi înscrie copiii la un liceu din Capitală. Repetatele atacuri aeriene din ultimul timp au împiedicat părinţii să părăsească localitatea unde se găsesc pentru a veni în Capitală sau, atunci când totuşi au venit, au pierdut timpul în adăposturi şi n'au reuşit să facă înscrierea. O prelungire a acestui termen n'ar aduce nicio perturbare în activitatea şcolară şi ea ar folosi părinţilor împovăraţi azi de atâtea alte nenumărate griji.

Repetăm: nimic nu îndreptăţeşte o suspendare a vieţii şi a activităţii şcolare, care trebue să-şi urmeze cursul în propriul interes al tineretului nostru.

Dar tocmai pentru ca acest scop să fie atins în conformitate cu interesul general, este bine să se ţie seamă de toate dificultăţile vremurilor prin care trecem şi, în interpretarea dispoziţiilor date şi pornite dintr'o bună intenţiune, să se pue toată bună-voinţa pentru a se evita noi neajunsuri şi neplăceri părinţilor.

COMASAREA PROPRIETĂŢII RURALE

de prof. ERNEST GRINŢESCU

Dacă cercetăm efectul legii rurale dela 1864 şi a altor diferite legi de împroprietărire, dar, mai ales, dacă studiem aspectul proprietăţii moşnenilor şi răzeşilor, observăm că, datorită dispoziţiilor de partaj egal din codul civil, proprietatea se găseşte extrem de îmbucătăţită şi cu forme antieconomice. Sunt suprafeţe de câte 50 arii până la un hectar, împărţite în câte 20 şi 30 parcele şi sunt suprafeţe de câteva hectare, lungi de kilometri, a căror lăţime nu trece de 10—20 metri. Ba, ceea ce-i mai grav, sunt parcele cu un singur rând de vie ori de lăţime de o jumătate metru...

Acum zece ani, peste 60 preoţi şi învăţători din judeţul Mehedinţi au cerut ministerului agriculturii, în accente impresionante, efectuarea comasării. „Sunt sate, — scrie memoriul respectiv, — în cari fiecare moşnean are dela 20 la 30 bucăţi de pământ împrăştiate pe teritoriul unui sat, a căror întindere, nici în total nici în parte, nu e cunoscută. Exploatarea acestora cere o muncă de care sătenii nici nu-şi dau seama... Locuitorii nu-şi mai pot păzi avutul. Furturile din câmp, din holde, din păduri, departe de a fi stârpite, se înmulţesc. Infăţişarea gospodăriilor, în aceste regiuni, este mai întotdeauna în raport cu proprietatea, mai mult sau mai puţin comasată".

Un preot inimos din Gorj a făcut o descriere tot aşa de tragică, atunci când a cerut comasarea în regiunea sa. „In general, toţi locuitorii din satele de moşneni posedă 10, 20 şi chiar 40 bucăţele de pământ răspândite în hotarul unui sat pe o distanţă de 5—6 kilometri... Te miri cum îşi mai cunoaşte mejdinele, bietul plugar, la atâtea bucăţele de pământ. Şi ce pagubă la muncă, când omul e nevoit, la vremea aratului, să alerge cu plugul la 3—4 locuri, pierzând o sumedenie de timp cu regulatul în brazdă la fiecare căpătâi de loc şi cu aşezatul în car, spre a-l duce la celelalte proprietăţi... Dar cu căpatul porumbului, să alergi cu săpătorii dela un loc la altul şi să-i oboseşti cu atâta alergătură...".

Am făcut aceste citaţii lungi spre a se vedea starea de mare disperare în care se găseşte proprietatea dela deal.

Situaţia tragică de fărâmiţare a proprietăţii agricole se află şi la şes. Cu prilejul măsurătorii cadastrale din jud. Ilfov, în 1934 s'a găsit o suprafaţă medie pe cap de familie de 4 ha., împărţită în 10—30 parcele, iar în comuna Ghimpaţi, din jud. Vlaşca,

(Continuare in pag. 2-a)

SITUAŢIA PE FRONTUL DE DEBARCARE DIN FRANŢA DE SUD

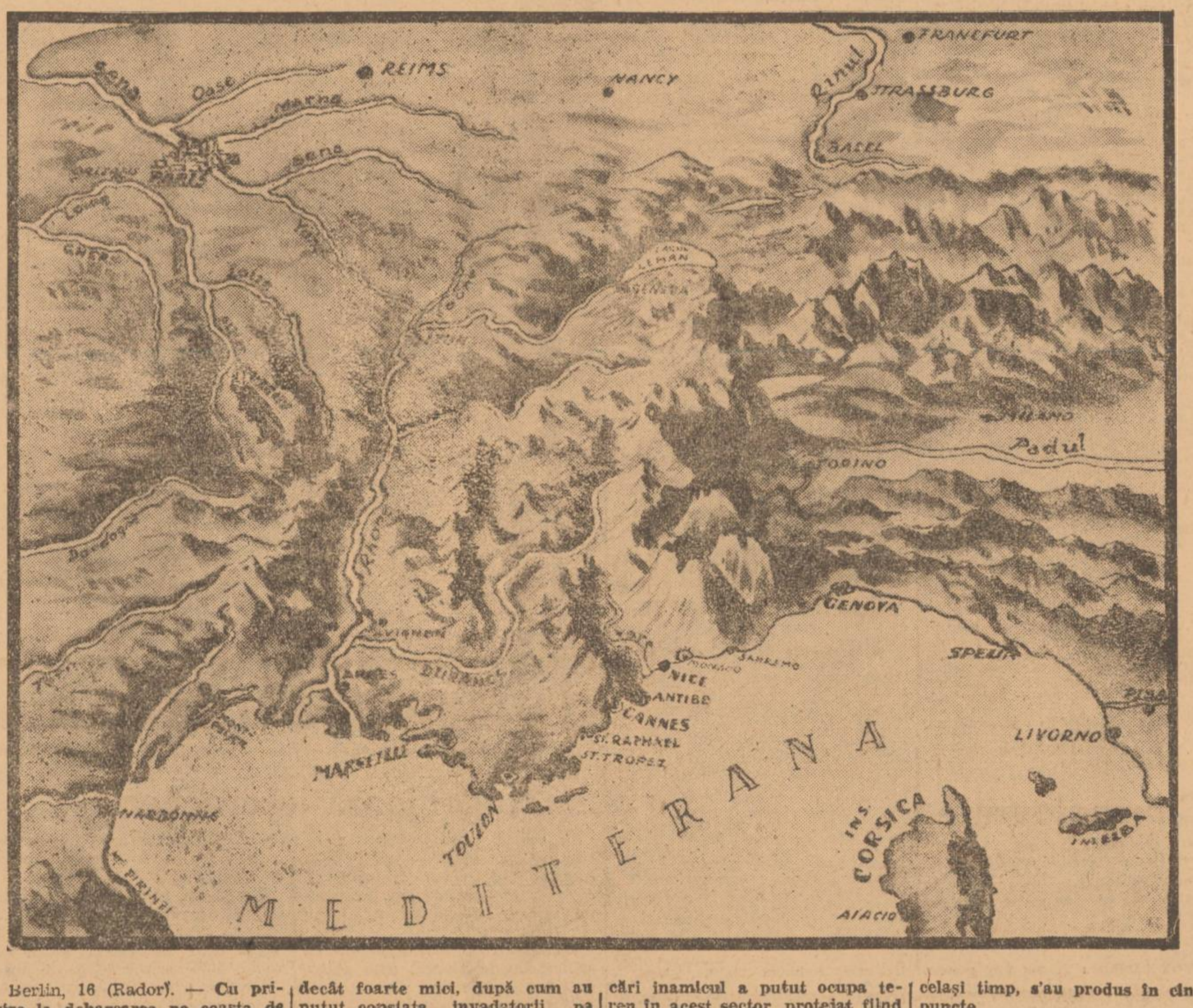

Berlin, 16 (Rador). — **Cu privire la debarcarea pe coasta de sud a Franţei, Biroul Internaţional de Informaţii transmite prin agenţia D.N.B. următoarele:**

Situaţia debarcării anglo-americane pe coasta meridională a Franţei n'a suferit schimbări importante de eri până azi. Contrar afirmaţiilor făcute de propaganda anglo-americană ea este departe de a egala în întindere invazia de pe coasta Normandiei. Primele încercări de debarcare, în cursul cărora britanicii au putut pune piciorul în Franţa de sud în trei locuri, au fost întreprinse de uşoare detaşamente de infanterie şi numai în golful Saint Aropez anglo-americanii au reuşit să debarce arme grele.

Trupele aeropurtate şi paraşutiştii au fost la început în număr de numai două batalioane, dar, în cursul zilei de Marţi, noui unităţi de infanterie aeriană au putut debarca cu ajutorul planoarelor în trei locuri ale litoralului, unde inamicii au putut forma capete de pod, în jurul cărora se dau lupte crâncene.

Bombardarea instalaţiilor şi fortificaţiilor de pe coasta sudică a Franţei, prin care fusese anunţată iminenta debarcare, a rămas fără eficacitate faţă de întăririle de coastă bine camuflate, în ciuda lansării unei mari cantităţi de tone de bombe de mare calibru. Cea mai mare parte din bombele aruncate au distrus satele de pescari şi cătunele în care nu erau cantonate trupe, situate în afara zonelor de apărare, care sunt închise ermetic.

Deasemeni, barajele, câmpurile de mine şi obstacolele de tot felul din interiorul zonelor fortificate nu au suferit stricăciuni decât foarte mici, după cum au putut constata invadatorii, pe măsură ce au debarcat, astfel încât formaţiunile anglo-americane destinate debarcării şi în măsura în care au putut efectua această debarcare n'au reuşit să formeze centre nevralgice, aşa cum erau plănuite, în sectorul Saint Raphael sau în golful Hyere, deşi ele ar fi putut descinde în insulele Hyere, ocupate numai de posturi de observaţie germane.

Prima încercare de debarcare lângă Saint Raphael a reprezentat deasemeni un eşec complet şi numai în cursul unei noui încercări inamicul a putut ocupa teren în acest sector, protejat fiind de focul artileriei grele a marinei sale.

Apărătorii au avantajul de a fi fost informaţi, în mod continuu, asupra mişcării flotei de debarcare, care se apropiase în trei grupuri de coasta Franţei de sud, deoarece avioanele de recunoaştere germane controlau fără încetare toate mişcările celor aproape 30 unităţi de război formate din crucişătoare, distrugătoare, vase de escortă şi de un cuirasat, care escorta flota de debarcare.

ACTIVITATEA FLOTEI ALIATE

Berlin, 16 (Rador). — **După cum comunică redactorul naval al Biroului Internaţional de Informaţii, căpitanul Hansen, aliaţii au efectuat debarcările lor pe coasta de sud a Franţei, la vest de Cannes, cu aproximativ 400 de vapoare.**

Până acum s'au identificat următoarele centre nevralgice: La răsărit de St. Raphael, unde Marţi la amază au fost zărite un crucişetor, trei distrugătoare, ca şi alte 15 unităţi navale mai mari şi 120 unităţi navale mai mici. După ştiri neconfirmate, acest crucişetor a suferit avarii.

In golful St. Maxim au fost identificate, în acelaşi timp, şase crucişetoare, 12 distrugătoare, trei vase de debarcare mari şi 137 de ambarcaţiuni mai mici.

Mai la vest, lângă Cavalaire, la amiază se aflau şase vase de siguranţă şi peste 30 de vase de debarcare, dintre care opt au fost văzute arzând.

Centrul de greutate al vaselor de luptă inamice a fost constatat, Marţi după amiază în jurul orei 3. la sud-vest de Cannes, şi în faţa golfului Theoule, unde au fost văzute un vas de bătălie, două crucişetoare şi şase distrugătoare. In portul Theoule se află un crucişetor şi un distrugător. Ele sunt proteguite de restul unităţilor care se află orânduite în afara portului.

Insulele mici Levante şi Port Cros, aflate la sud-vest de Saint Tropez, au fost ocupate de inamic.

La sud-vest de Marsilia, au fost văzute în largul mării 20 vase mai mici. Se presupune că e vorba de o formaţie de vase curăţitoare de mine.

Lângă Le Muy, au fost aruncate din aer unităţi mai puternice, în cea mai mare parte cu ajutorul planoarelor.

S'au şi luat măsuri împotriva acestor inamici.

In mai multe locuri, îndeosebi la vest de Toulon şi lângă St. Raphael au fost sdrobite încercările de debarcare inamice.

Cu prilejul unei noui încercări, inamicul a reuşit să pună piciorul Marţi spre seară în apropiere de St. Raphael. Printre trupele debarcate se află în deosebi polonezi şi americani.

Atacurile aeriene inamice împotriva poziţiilor de artilerie depe coasta de sud a Franţei au continuat şi în cursul zilei de Marţi.

Cu acest prilej, au fost doborîte opt avioane de bombardament inamice.

Un atac al aviaţiei germane

Berlin, 16 (Rador). — **Flota de debarcare anglo-americană din faţa coastei de sud a Franţei a fost în noaptea spre 16 August obiectivul unui atac combinat efectuat de puternice formaţiuni aeriene germane.**

Deocamdată nu există amănunte în legătură cu această operaţie.

In afară de aceasta, avioane germane grele au atacat din nou câteva puncte de aprovizionare şi noduri de trafic britanice şi americane depe frontul normand şi îndeosebi în regiunea Caen, cu o bună eficacitate.

CUM S'AU DESFĂŞURAT OPERAŢIILE DE DEBARCARE

Berlin, 16 (Rador). — **Se dau următoarele amănunte cu privire la operaţiile de debarcare depe coasta de sud a Franţei:**

Noua operaţie de debarcare a anglo-americanilor pe coasta de sud a Franţei, care a fost pregătită prin puternice atacuri aeriene împotriva apărării depe coastă şi care a început în dimineaţa zilei de 15 August, se întinde, după ştirile de până acum, pe un sector de coastă de aproximativ 200 kilometri şi cuprinde regiunea Cannes - vest Toulon.

Apărarea de coastă germană a fost pregătită pentru a face faţă acestei operaţii prin rapoartele avioanelor de recunoaştere, care au acţionat chiar dela plecarea flotei de debarcare din porturile depe coasta de vest a Corsicei şi care au observat precis toate mişcările acesteia.

Acestei împrejurări trebue să i se mulţumească nu numai eşuarea completă a primei încercări de debarcare în golful Bormes, care a fost efectuată în cursul nopţii, ci şi respingerea altor debarcări, care, cam în acelaşi timp, s'au produs în cinci puncte.

Două din aceste încercări, şi anume cele făcute în golful Hyeres şi lângă Saint Raphael, au fost respinse. In celelalte trei locuri, continuă să se dea lupte.

Tirul vaselor de război inamice, care proteguesc flota de debarcare, s'a întins înspre răsărit până în regiunea San Remo şi înspre vest până la Toulon. Acestui tir îi dau replica cu o mare intensitate bateriile de coastă grele germane.

Numeroase ambarcaţiuni au fost scufundate sau incendiate încă pe când se aflau în largul mării sau în apropiere de coastă. Altele au atins coasta, dar s'au răsturnat în vastele baraje din faţa ţărmului.

După ştirile de până acum, anglo-americanii au reuşit numai în golful Saint Tropez să debarce şi forţe blindate.

In general, din motive uşor de înţeles, nu se pot da numele localităţilor şi nici amănunte. Totuşi, se află că paraşutiştii invadatori, având efectivul unui batalion, au încercat să debarce într'o regiune bine determinată din spatele fortificaţiilor de coastă germane. Unităţile de alarmă germane aflate aci i-au primit însă cu un tir defensiv foarte greu, care a pricinuit inamicului pierderi considerabile.

Trupele debarcate din aer cu ajutorul planoarelor în aceeaşi regiune şi având cam acelaşi efectiv au fost imediat angajate în lupte grele.

Şi intensele baraje de mine din zona fortificată le-au fost în mai multe locuri fatale tuturor invadatorilor.

Astfel, un grup de luptă, compus dintr'un ofiţer şi 60 oameni, a fost silit la răsărit de Saint Raphael să se predea într'un câmp de mine.

UNDE S'AU PRODUS DEBARCARILE

Berlin, 16 (Rador). — *Operaţia de debarcare anglo-americană depe coasta de sud a Franţei nu poate fi comparată cătuşi de puţin, având în vedere amploarea forţelor utilizate, cu numărul formaţiilor debarcate cu prilejul invaziei în Normandia.*

Actualmente nu se află în regiunea maritimă din faţa coastei de sud a Franţei noui vase inamice de aprovizionare sau de debarcare.

Debarcările de până acum ale anglo-americanilor s'au produs în golful Saint Tropez, în faţa localităţii Saint Raphael şi lângă Cap d'Antibes.

Sunt în curs contraatacuri germane pentru zăvorîrea şi nimicirea forţelor inamice debarcate.

CITARE PE NAŢIUNE

In urma inspecţiei făcute la căminul de fete orfane şi la căminul de băeţi orfani, ambele refugiate din Chişinău în judeţul Vâlcea, s'a constatat o perfectă organizare şi funcţionare şi o exemplară conducere, căminul fiind ţinut în cea mai desăvârşită curăţenie, iar orfanele şi orfanii primind o foarte bună îngrijire şi educaţie, graţie muncii şi sufletului depus de doamna Ionescu Nadejda, directoarea căminului de orfane şi de d. Andrieş Petre, directorul căminului de orfani.

Pentru aceste calităţi şi pentru devotamentul dovedit în conducerea căminelor, doamna Ionescu Nadejda şi domnul Andrieş Petre se citează ca exemplu pe naţiune.

ANTONESCU
Mareşal al României şi
Conducătorul Statului

PRECIZĂRI OFICIALE GERMANE

IN LEGĂTURĂ CU DEBARCAREA DIN SUDUL FRANŢEI

DELA CORESPONDENTUL NOSTRU SPECIAL

Berlin, 16. — **Cercurile germane dau puţine amănunte asupra invaziei din Sudul Franţei. Se precizează în capitala Reichului că totul se află încă în mişcare şi situaţia nu este deocamdată clarificată. Se arată formarea unor puncte de greutate în cari se desfăşoară luptele cu trupele aliate debarcate de pe vase, după ce au fost distruse în mare parte detaşamentele de paraşutişti şi acelea aduse pe calea aerului.**

Se mai arată la Berlin că conducerea germană n'a fost deloc surprinsă, deoarece pregătirile aliaţilor de pe insulele Corsica şi Sardinia fuseseră observate de mai mult timp.

E drept, că la început, s'a crezut că e vorba de debarcări în continuare pe frontul italian, şi deabea în ultimul timp, acţiunea din Franţa de Sud a trecut pe primul plan al observaţiilor.

Se crede la Berlin, că conducerea aliată a recurs la această modificare a intenţiilor sale strategice în urma marilor pierderi suferite pe frontul din Normandia fiind silită să înceapă, din cauza aceasta, o ofensivă de degrevare în Franţa de Sud.

Aliaţii au mai avut desigur iluzia, că prin noua invazie, germanii ar putea fi siliţi să retragă trupe din Franţa de Nord spre a le aduce în Sud. Aceasta este însă o greşală, după cum reese dealtminteri din luptele de până acum, în cursul cărora germanii au opus o rezistenţă foarte puternică şi îndârjită.

După cum se accentuează la Berlin, germanii sunt avantajaţi în Sud de condiţiile geografice, deoarece terenul Rivierei este foarte muntos şi greu de trecut.

Se presupune că aliaţii vor să tae şoseaua Rivierei şi importanta cale ferată care trece pe acolo, spre a întrerupe germanilor legăturile dintre Franţa şi frontul italian. Se crede în acelaş timp, că prin debarcarea lor la Toulon, aliaţii vor să forţeze valea Ronului, spre a folosi această vale cu ajutorul mişcării de rezistenţă înarmată denumită „Maquis", la trecerea în interiorul Franţei.

La Berlin, se spune în această privinţă, că reuşita acestor planuri depinde nu numai de intenţiile aliaţilor, ci şi de contramăsurile germane, care ar fi în curs. In orice caz, trebue recunoscut că e vorba, având în vedere debarcările de până acum de o foarte mare acţiune.

După ştirile din sursă aliată, debarcările se desfăşoară pe o lungime de peste 200 de kilometri, aducându-se, fără întrerupere, mari masse de tancuri, tunuri, muniţie, alimente, şi mai ales trupe.

Cercurile germane urmăresc cu mare atenţie ştirile sosite de pe frontul din Normandia, deoarece, în urma atitudinii clare a oficialităţii, care nu ascunde nimic, întreaga opinie publică este precis lămurită asupra luptelor care se desfăşoară acolo.

In asemenea condiţii, apare ca cea mai însemnată constatare a cercurilor germane faptul că aliaţii n'au reuşit să închidă până acum poarta prin care se scurg trupele germane încercuite la Falaise.

Cercurile germane subliniază că trupele germane au avut şi în cursul zilei de azi completă libertate de acţiune în acest punct, putând executa misiunile lor în modul prevăzut. Ele sunt, însă, în orice caz, puternic presate de armata a treia americană şi armata întâia canadiană la Falaise şi Argentan. In acelaş timp, formaţiunile americane au pornit un nou atac din spaţiul Lemans, întâmpinând însă o puternică rezistenţă din partea trupelor germane.

❖

Ştirile care circulă în cercurile internaţionale asupra Bulgariei şi Finlandei şi asupra acestei din urmă în legătură cu şedinţa extraordinară a Parlamentului finlandez, convocată pentru ziua de Miercuri apar în lumina declaraţiilor germane anunţate de noi încă de Marţi, ca făcând parte din războiul nervilor, care a luat forme deosebit de intensive în ultimul timp.

COMANDAMENTUL DE CĂPETENIE AL ARMATEI

COMUNICAT

ASUPRA OPERAŢIUNILOR DIN ZIUA DE 16 AUGUST 1944

Pe Nistrul inferior, în Basarabia de mijloc şi pe frontul Moldovei, nimic de semnalat.

VIITOAREA AŞEZARE A LUMII ŞI MONEDA INTERNAŢIONALĂ

de VICTOR V. BADULESCU

III

Am arătat în ultimul nostru articol (Universul din 16 August 1944) câteva din dificultăţile mai de seamă pe care le ridică crearea şi funcţionarea unei monede internaţionale care s'ar substitui monedelor naţionale şi am învederat, credem, de ce o asemenea monedă nu ar putea să înlăture, cum nu a putut înlătura nici aurul, penuria de mijloace de plată în afară care se poate produce la un moment dat într'o ţară, din motive economice, sociale sau politice, şi care poate crea dificultăţi foarte serioase în relaţiunile financiare şi economice ale acestei ţări cu străinătatea.

Aceste constatări explică, cum am spus mai sus, de ce deşi ideia unei monede internaţionale, care ar înlătura aceste dificultăţi, a fost considerată şi altădată cu mult interes şi a dat loc în literatura monetară a lumii, dealungul timpurilor, la cercetări şi planuri destul de numeroase pentru crearea de monedă internaţională — metalică sau de hârtie — de bănci internaţionale sau de instituţiuni speciale pentru lichidarea creanţelor internaţionale, niciunul din aceste sisteme sau planuri nu a ajuns la o realizare concretă de circulaţie efectivă de monede internaţionale care să asigure lichidarea creanţelor internaţionale în condiţiuni mai bune decât a asigurat-o până acum, alături de monedele naţionale, singura monedă internaţională ce cunoaştem: aurul.

Ea mai explică de ce planurile monetare recente care preocupă opinia mondială în momentul de faţă, cu deosebire în tabăra anglo-saxonă şi de care ne-am ocupat în primul nostru articol, publicat aci la 12 August crt., nu prevăd instituirea unei noi monede cu circulaţie efectivă, care să se substitue monedelor naţionale sau să se aşeze alături de acestea, în organizarea monetară de mâine a lumii.

Este adevărat că atât planul britanic, cunoscut sub numele de planul Keynes, cât şi planul Statelor Unite, cunoscut sub numele de planul White, publicate în Aprilie 1943, la Londra şi Washington, de care ne-am ocupat în acelaş articol, prevăd crearea unor unităţi monetare speciale:

„bancor"-ul, în planul britanic, şi

„unitas"-ul, în planul american,

care aveau să servească la înregistrarea şi lichidarea conturilor duse de naţiunile participante la Fondul de stabilizare sau la Uniunea de Clearing prevăzute de aceste planuri. Şi tocmai crearea acestor unităţi a provocat, probabil, în opinia unora, părerea, neîntemeiată, că planurile în chestiune ar prevede o monedă internaţională cu circulaţiune efectivă.

Adevărul este că „bancor"-ul şi „unitas"-ul au fost gândite nu ca monede de circulaţie, care să se substitue monedelor naţionale sau să se aşeze alături de acestea, ci ca monede, aşa zise, „de cont", menite, numai, să servească ca unitate de măsură pentru regularea raporturilor dintre Statele care ar participa la organizarea prevăzută de acele Planuri.

Tehnica modernă cunoaşte şi azi asemenea monede, francul-aur de pildă, care serveşte de monedă de cont pentru lichidarea serviciilor ce-şi fac, reciproc, în traficul internaţional, administraţia poştelor sau căilor ferate. Plata efectivă a soldurilor, adică a diferenţelor ce se constată în sarcina sau în favoarea uneia sau alteia dintre aceste administraţiuni, se face, însă, în moneda naţională a ţării debitoare, la un curs, faţă de francul-aur, care depinde de regimul monetar al fiecărei ţări: paritate me-

(Continuare in pag. 2-a)

VEACUL „OMULUI DE MIJLOC" IN CULTURĂ

de GABRIEL ŢEPELEA

Un om politic american a definit veacul nostru drept veacul *„omului de mijloc"*.

Cultura urmează în mod fatal calea celorlalte compartimente ale vieţii. Dacă viaţa socială tinde să promoveze un om de mijloc, să netezească asperităţile, să interzică însingurările şi să procedeze la încadrări precise, viaţa culturală nu putea rămâne pe linia trecutului.

Fenomenul nivelării bunurilor ce se constată în viaţa socială, se constată şi în viaţa culturală. Se tinde adică, datorită împrejurărilor de traiu, spre secolul omului de mijloc şi în cultură.

Faţă de uriaşa desvoltare a ştiinţelor, enciclopedismul degenerează astăzi în diletantism. Un om care bate pe rând la poarta tuturor disciplinelor ştiinţifice riscă să culeagă date de ici colea, fără a ajunge la sursă din cauza vastităţii lor. Deaceea pasionatul pentru cercetări se găseşte în faţa următoarei alternative: sau dă frâu liber setei de a cunoaşte, riscând să nu ajungă la precizări, sau îşi rotunjeşte limitele cercetărilor în cadrul specialităţii. Şi cei mai mulţi se mărginesc la a fi „specialişti".

Tipul cel mai frecvent în societatea contemporană este tipul specialistului, care nu mai are timp pentru „umanităţile" de odinioară.

Factorul „timp" circumscrie orizontul cultural al vremii noastre. După o muncă încordată de 8-10 ore pe zi, omul modern nu mai poate face eforturi cerebrale.

Sunt rare oamenii cari mai pot merge direct la sursă. Lumea se mulţumeşte să se informeze despre o carte, despre un scriitor, dintr'o recenzie, dintr'o antologie, dintr'o conferinţă.

Dacă o revistă familiară ar lansa printre cititorii ei întrebarea „Când cetiţi dv."? sunt convins că majoritatea răspunsurilor ar arăta că lumea se mulţumeşte în general cu o lectură pe apucate: în tramvaie, în autobuze, în tren, la Paşti, la Crăciun, în vacanţe şi înainte de culcare.

Dacă viaţa modernă a răpit din timpul oamenilor pentru citit, le-a pus în schimb la dispoziţie noui mijloace de informare. Radio-ul, cinematograful, teatrul, conferinţele au devenit bunuri comune. Dar tocmai asupra acestui punct am dori să insistăm.

Aceleaşi audiţii, aceleaşi filme, aceleaşi piese de teatru, la îndemâna tuturor, creează o notă comună la toţi oamenii, un quantum de cunoştinţe minim, îi aduce dacă nu au o pasiune personală spre cercetări, la un numitor comun cultural.

Incadrat în disciplina publică şi profesională, omul modern se vede astfel încadrat şi în posibilităţile culturale în aceeaşi ambianţă. Aproape aceleaşi mijloace stau — sau vor sta — la îndemâna tuturor, aproape acelaş timp, doar inteligenţa fiecăruia mai nuanţează lucrurile.

In mod fatal, omul modern recepţionează pe măsura timpului liber. Se merge astfel spre o cultură generală de suprafaţă, de locuri comune, cu predominarea „specialistului".

Scriitori prinşi în angrenajul vieţii abdică treptat dela prerogativele eterne ale artei. Nevoile vieţii îi forţează să plece steagul devenind de multe ori simpli cronicari, simpli fotografi ai evenimentelor.

Sensibilitatea mulţimilor, sguduită de atâtea tragedii, se îndreaptă în literatură şi arta cinematografică spre alte tărâmuri. Intr'adevăr, cititorul sau spectatorul parcă are un surâs ironic în faţa unei iubiri înşelate, a unei boli fără leac, a unei combinaţii savante pentru descoperirea unei crime, când în văzul lui se prăbuşesc zilnic sute de vieţi, se pierd bunuri, se petrec atâtea tragedii colective. Cartea, ca şi filmul viitorului, se va îndepărta — un timp după sguduirile răsboiului — de reliefarea tragediilor individuale spre a face loc marilor mişcări de massă şi subiectelor din viaţa colectivă.

Cultura va fi din ce în ce mai mult la îndemâna tuturor. Numărul ignoranţilor va fi în continuă descreştere, dar şi numărul personalităţilor.

Inmulţirea indivizilor, viaţa modernă au instaurat drept dogmă societatea, colectivitatea. Intr'un veac al omului de mijloc, cultura trebuia să fie pe măsura lui: adică tot o cultură a omului de mijloc.

D. Beneş se duce la Moscova

Geneva, 16 (Rador). — Corespondentul agenţiei D.N.B. transmite:

După cum anunţă „Daily Telegraph", d. Beneş va părăsi zilele viitoare Londra, ducându-se cu colaboratorii săi la **Moscova.**